

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts konkurence@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

31.10.2018. Nr. 1-12/1070
Uz 04.10.2018. Nr.3-14.19/2793

Bauskas novada domei

Zināšanai:

**Vides aizsardzības un reģionālās
attīstības ministrijai**

Par SIA „Zemgales mutes veselības centrs”

Konkurences padome (turpmāk - KP) ar 2018.gada 6.septembra vēstuli Nr.1-12/901 bija lūgusi Bauskas novada domi sniegt informāciju par to, kā tika izvērtēti un ievēroti Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88.panta pirmās daļas nosacījumi un otrās daļas prasības attiecībā uz zobārstniecības pakalpojumu sniegšanu pieaugušajiem SIA „Zemgales mutes veselības centrs”. Tāpat tika lūgts sniegt informāciju par pašvaldības piešķirto finansējumu SIA „Zemgales mutes veselības centrs” un, iespējams, citiem zobārstniecības pakalpojumu sniedzējiem, kā arī finansējuma piešķiršanas mērķi, apjoma pamatojumu un kritērijiem, pamatojoties uz kuriem tika pieņemts lēmums par pašvaldības finansējuma piešķiršanu.

KP ir saņēmusi Jūsu atbildes vēstuli, kurā norādīts, ka pašvaldība nav vērtējusi SIA „Zemgales mutes veselības centrs” zobārstniecības pakalpojumu sniegšanu pieaugušajiem. Pamatojoties uz pašvaldības 2017.gada 27.aprīļa lēmumu „Par pašvaldības līdzdalību pašvaldības SIA „Zemgales mutes veselības centrs””, lai nodrošinātu valsts apmaksāto zobārstniecības pakalpojumus bērniem vecumā līdz 18 gadu vecumam pieejamību, pašvaldība 2017.gada 25.maijā un 28.decembrī pieņēma lēmumus „Par līdzfinansējuma piešķiršanu SIA „Zemgales mutes veselības centrs””. 2017.gada 25.maijā pašvaldība piešķīra līdzfinansējumu 12 400 *euro* apmērā SIA „Zemgales mutes veselības centrs” sniegto zobārstniecības pakalpojumu apmaksai Bauskas novadā deklarētajiem bērniem, faktisko izmaksu segšanai. Savukārt 2018.gadā pašvaldība ir plānojusi SIA „Zemgales mutes veselības centrs” piešķirt līdzfinansējumu 24 000 *euro* apmērā. Līdzfinansējuma apmērs tiek noteikts, pamatojoties uz SIA „Zemgales mutes veselības centrs” iesniegtajiem attaisnojuma dokumentiem.

Nemot vērā atbildes vēstulē sniegto pamatojumu, KP norāda turpmāk minēto.

Bauskas novada dome 2017.gada 27.aprīlī pieņēma lēmumu „Par pašvaldības līdzdalību pašvaldības SIA „Zemgales mutes veselības centrs”” (2017.gada 27.aprīļa lēmums prot.Nr.7, 6.p.) (turpmāk – Lēmums).

Atbilstoši Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 7.panta pirmajai daļai publiskai personai ir pienākums ne retāk kā reizi piecos gados pārvērtēt

katru tās tiešo līdzdalību kapitālsabiedrībā un atbilstību šā likuma 4.panta nosacījumiem. Minētais ir nostiprināts arī VPIL 88.panta septītajā daļā, kura noteic, ka publiska persona, kas dibinājusi kapitālsabiedrību vai ieguvusi līdzdalību esošā kapitālsabiedrībā, pārvērtē līdzdalību tajā saskaņā ar VPIL 88.pantu un Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumu.

Saskaņā ar šā panta pirmo un otro daļu publiskas personas līdzdalība kapitālsabiedrībā ir saglabājama, ja, veicot līdzdalības izvērtējumu (tai skaitā arī ekonomisko izvērtējumu), tiek pamatots, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi novērst tirgus nepilnību, radīt preces vai pakalpojumus, vai pārvaldīt īpašumus, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Līdz ar to publiskai personai ir no normatīvajiem aktiem izrietošs pienākums ne retāk kā reizi piecos gados pārvērtēt savu līdzdalību kapitālsabiedrībā, izvērtējot, vai vēl arvien pastāv kāds no VPIL 88.panta pirmajā daļā noteiktajiem izņēmumiem. Pašvaldības pieņemtajam lēmumam par līdzdalības saglabāšanu kapitālsabiedrībā būtu jābalstās uz pilnīgu un vispusīgu juridisko un ekonomisko konkrētās situācijas izvērtējumu.

Tāpat ir būtiski ņemt vērā VPIL 88.panta otrajā daļā noteikto pienākumu, veicot izvērtējumu, konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem. Pašvaldība, pārvērtējot savu līdzdalību SIA „Zemgales mutes veselības centrs”, nav konsultējusies ar KP, kā arī KP rīcībā nav informācijas, kas apliecinātu, ka pašvaldība būtu konsultējusies ar komersantus pārstāvošajām biedrībām un nodibinājumiem.

No Lēmuma satura redzams, ka pašvaldība pamato līdzdalības saglabāšanu SIA „Zemgales mutes veselības centrs” ar no pašvaldības autonomajām funkcijām izrietošu pienākumu nodrošināt veselības pieejamību, ar Bauskas novada attīstības programmu 2012.-2018.gadam un ar nepieciešamību novērst tirgus nepilnību.

KP norāda, ka no Lēmuma satura nav iespējams viennozīmīgi secināt, kā pašvaldība pamatoti ir nonākusi pie secinājuma, ka pastāv tirgus nepilnība zobārstniecības pakalpojumu sniegšanā personām līdz 18 gadu sasniegšanai. Tieši pretēji, no Lēmuma satura redzams, ka uz Lēmuma pieņemšanas laiku Bauskas novada administratīvajā teritorijā ir pastāvējuši seši zobārstniecības pakalpojumu sniegšanas uzņēmumi (tai skaitā SIA „Zemgales mutes veselības centrs”), kuri ir noslēguši līgumus ar Nacionālo veselības dienestu (turpmāk – NVD) par valsts apmaksāto zobārstniecības pakalpojumu sniegšanu bērniem līdz 18 gadiem. Vispārīgs skaidrojums tirgus nepilnībai ir sniegts jau VPIL 88.panta pirmās daļas 1.punktā, proti, tā ir situācija, kad tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā. KP pirmšķietami nekonstatē apstākļus, kuri varētu norādīt uz iespējamu tirgus nepilnību zobārstniecības pakalpojumu jomā, ja uz Lēmuma pieņemšanas laiku pastāvēja pieci uzņēmumi, kuri sniedza analogiskus pakalpojumus SIA „Zemgales mutes veselības centrs”.

Attiecībā uz SIA „Zemgales mutes veselības centrs” maksas pakalpojumu sniegšanu pieaugušajiem, uz kuriem neattiecas noslēgtie līgumi ar NVD un pašvaldības lēmumi par faktisko izmaksu segšanu, jānorāda, ka nav iespējams konstatēt tiesisko pamatojumu tam, kāpēc SIA „Zemgales mutes veselības centrs” ir paplašinājis savu darbību daļā par pakalpojumu sniegšanu arī pieaugušajiem, ņemot vērā, ka pašvaldība nav izvērtējusi šīs darbības atbilstību VPIL 88.panta noteikumiem, kā arī to, ka no publiski pieejamās informācijas redzams, ka zobārstniecības pakalpojumus Bauskas novada administratīvajā teritorijā pašlaik sniedz astoņi zobārstniecības uzņēmumi, neskaitot SIA „Zemgales mutes veselības centrs”.¹

Ņemot vērā, ka pirmšķietami nav konstatējams tiesiskais pamats SIA „Zemgales mutes veselības centrs” saimnieciskajai darbībai gan daļā par zobārstniecības pakalpojumu sniegšanu bērniem līdz 18 gadu vecumam, gan daļā par šo pakalpojumu sniegšanu pieaugušajiem, kā arī to, ka minētā rīcība ir pretrunā ar konkurences neitralitātes principu, KP neredz pamatu

¹ <https://zobarstnieciba-un-mutes-higiena.zl.lv/rajons+Bauska>

pašvaldības līdzdalības saglabāšanai SIA „Zemgales mutes veselības centrs”.

Brīva un vienlīdzīga uzņēmējdarbības vide ir būtisks attīstības priekšnoteikums, kas ir vienlīdz svarīgs kā valsts, tā atsevišķas pilsētas vai reģiona līmenī, kas motivē iesaisti uzņēmējdarbībā un ieguldījumus inovācijās, radot darba vietas un piesaistot papildu investīcijas. Publiskas personas vai tās kapitālsabiedrības nepamatota iesaiste komercdarbībā, kas veikta bez rūpīga ekonomiskā un juridiskā izvērtējuma var negatīvi ietekmēt konkurenci konkrētajā tirgū, kas ilgtermiņā var novest ne tikai pie privāto uzņēmumu izstumšanas un tirgus noslēgšanas, bet arī pie nozares stagnēšanas, zūdot uzņēmumu motivācijai investēt, ienākt tirgū. Kā sekas ir – ierobežotas patērētāju izvēles iespējas, cenu pieaugums un galu galā publisko resursu nelietderīga izlietošana.

Pastāvot minētajiem apstākļiem, KP aicina Bauskas novada pašvaldību vispusīgi izvērtēt tās līdzdalību SIA „Zemgales mutes veselības centrs” gan no juridiskā, gan ekonomiskā viedokļa, atbilstoši VPIL 88.panta otrajai daļai konsultējoties gan ar komersantus pārstāvošām nevalstiskajām organizācijām, gan ar KP. Līdz atbilstoši izvērtēta pieņemšanai KP aicina atturēties no finanšu resursu ieguldīšanas turpmākas saimnieciskās darbības nodrošināšanai.

Tāpat no Lēmuma satura un pašvaldības sniegtās atbildes vēstules nav iespējams secināt, ka pašvaldība būtu apsvērusi alternatīvu risinājumu pastāvošajai situācijai, proti, finansējuma piešķiršanu privātajiem zobārstniecības pakalpojumu sniedzējiem (faktisko izmaksu segšanai), kuriem ir noslēgti līgumi ar NVD un kuri sniedz valsts apmaksātos zobārstniecības pakalpojumus bērniem līdz 18 gadu vecumam, ņemot vērā, ka VPIL 88.pants noteic izņēmumu gadījumus, kad publiska persona ir tiesīga dibināt, iegūt vai turpināt līdzdalību kapitālsabiedrībā.

Ņemot vērā augstāk minēto, lai novērstu neatbilstību konkurences neitralitātes principam, KP aicina pašvaldību, neatkarīgi no pieņemamā lēmuma satura par līdzdalības turpināšanu SIA „Zemgales mutes veselības centrs”, atturēties no zobārstniecības pakalpojumu sniegšanas pieaugušajiem, kā arī uz vienlīdzīgiem noteikumiem piešķirt iztrūkstošos finanšu līdzekļus faktisko izmaksu segšanai arī privātajiem zobārstniecības pakalpojumu sniedzējiem, kuriem ir noslēgti līgumi ar NVD par valsts apmaksāto zobārstniecības pakalpojumu sniegšanu bērniem līdz 18 gadu sasniegšanai, tādējādi nodrošinot vienādu attieksmi neatkarīgi no šo pakalpojumu sniedzēju piederības.

Ar cieņu
priekšsēdētāja

S.Ābrama